

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci obžalovaného **Ing. V. T.** pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. (zákona číslo 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005), prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 13. februára 2008 odvolanie obžalovaného Ing. V. T. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. januára 2005, sp. zn. 3 T 1/2003, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 258 ods. 1 písm. d/ Tr. por. (zákona číslo 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) **sa** napadnutý rozsudok **z r u š u j e**.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec **sa v r a c i a** Krajskému súdu v Nitre, aby ju v potrebnom rozsahu znovu **prejednal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e :

Trestné stíhanie obžalovaného Ing. V. T. pred súdom sa vedie na základe **obžaloby** krajského prokurátora v Nitre podanej na Krajský súd v Nitre dňa 19. februára 2002 pod č. k. 1 Kv 5/99 – 1456, na tom skutkovom základe (skutok v bode 7/ obžaloby), že

spoločným konaním s ďalšími piatimi osobami (M. K., Z. P., Ing. M., Ing. M. Š. a Ing. J. B.) po vzájomnej dohode s cieľom získať finančné prostriedky prostredníctvom poskytnutia úveru z I. zabezpečili pre obvineného M. K. ako zástupcu s.r.o. B. na základe úverovej zmluvy číslo X. zo dňa 1. júla 1992 úver v sume 24 135 000 Sk za účelom odkúpenia zásob a zariadenia

nehnutelností a podľa úverovej zmluvy číslo X. zo dňa 1. júla 1992 úver v sume 20 865 000 Sk za účelom kúpy nehnuteľnosti A. a motelu, a to tak, že

dňa 28. júna 1992 obvinený M. K. ako zástupca neexistujúcej spoločnosti B., s.r.o. predložil I. žiadosť o úver na sumu 45 000 000 Sk na zakúpenie A. B. v Námestove, ktorej prílohou bol znalecký posudok ocenenia nehnuteľnosti, ktorá slúžila na zabezpečenie úveru a obvineným Ing. V. T. vypracovaný prepočet finančnej situácie klienta a výpočet predpokladaných tržieb,

obvinená Ing. J. B. ako úverová referentka I. v rozpore s vnútrobankovými predpismi a aj v rozpore s predloženou žiadosťou o úver vypracovala dňa 1. júla 1992 dva návrhy na poskytnutie úverov pre spoločnosť B., s.r.o. zastúpenú obvineným M. K., a to jeden na sumu 24 135 000 Sk na kúpu nehnuteľnosti a druhý na sumu 20 865 000 Sk na zakúpenie zásob a zariadenia A. B. v Námestove, tieto návrhy obvinený Ing. M. Š. ako námestník riaditeľa uvedenej banky posúdil v rozpore s predpismi ako opodstatnené a predložil ich obvinenému Ing. L. M., ktorý dňa 1. júla 1992 podpísal úverovú zmluvu číslo X. na sumu 24 135 000 Sk a úverovú zmluvu číslo X. na sumu 20 865 000 Sk, hoci všetci vedeli, že údaje v návrhoch na poskytnutie úverov nie sú dostatočné a pravdivé,

následne na základe fiktívnych faktúr firmy S. – D. D. G. číslo X. a číslo X., vystavených obvinenou D. D., umožnil obvinený Ing. M. Š. prevod úverových prostriedkov z účtu obvineného M. K., firma B., s.r.o. číslo X. na účet C. číslo X. vedený vo V. a na účet číslo X. obvineného Ing. V. T. vedený vo V.,

pričom k splácaniu úverov nedošlo a I. tak bola spôsobená škoda 45 000 000 Sk.

Na hlavnom pojednávaní z 10. marca 2003 bola **trestná vec obžalovaného V. T. vylúčená** v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. zo spoločného konania (vedeného pod sp. zn. 1 T 2/02) **na samostatné konanie** ďalej vedené Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 3 T 1/03.

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 21. januára 2005, sp. zn. 3 T 1/2003, bol obžalovaný Ing. V. T. uznaný za vinného zo spáchania trestného činu pomoci k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/ k § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 613/2004 Z.z., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

ako majiteľ firmy Ing. V. T. – A. spolupracujúci s firmou C. G. na základe žiadosti majiteľa tejto firmy Z. P. vystavil faktúru číslo X. z 28. júna 1992, ktorou fakturoval M. K. zásoby, tovar DKP v objekte A. „B.“ v celkovej hodnote 20 865 000 Kčs, hoci vedel, že takýto kontrakt medzi M. K. a jeho firmou sa neuskutočnil, o ktorej vedel, že bude použitá pri podaní žiadosti o úver v rovnakej hodnote v I. dňa 1. júla 1992 a tým umožnil firme B. uzavrieť úverovú zmluvu s I. s číslom X. zo dňa 1. júla 1992 na sumu 20 865 000 Kčs, ktorá bola uhradená na jeho účet číslo X. vo V..

Následne po tom, čo I. na podklade úverovej zmluvy číslo X. zo dňa 1. júla 1992 tento úver firme B., spol. s r.o. poskytla a sumu 20 865 000 Kčs uhradila na jeho účet, prostriedkami obžalovaný disponoval a vykonával s nimi úhrady podľa pokynov Z. P., pričom k splácaniu úveru nedošlo a toho času právnomu nástupcovi I. – obchodnej spoločnosti V. so sídlom X., bola spôsobená škoda v sume 20 865 000 Sk.

Krajský súd za to podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. obžalovanému Ing. V. T. uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, pričom na výkon tohto trestu ho podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení, teda v zákonom stanovenej lehote, odvolanie obžalovaný Ing. V. T., ktoré prostredníctvom svojho obhajcu doplnil písomným podaním z 11. marca 2005 (č.l. 555 a 570 spisu).

Obžalovaný odvolaním namietal, že v napadnutom rozsudku nebola zachovaná totožnosť skutku v porovnaní s podanou obžalobou, pričom poukázal na úpravu skutkovej vety, ku ktorej došlo v napadnutom rozsudku. Tým boli podľa neho

porušené ustanovenia § 2 ods. 8 a § 220 ods. 1 Tr. por., nakoľko krajský súd mu na rozdiel od obžaloby kladie za vinu „vystavenie fiktívnej faktúry pre M. K.“. V napadnutom rozsudku preto nebola zachovaná totožnosť tak žalovaného konania obžalovaného ako aj ním spôsobeného následku.

Ďalej namietal správnosť hodnotenia vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa (§ 2 ods. 6 Tr. por.), keď tento nevzal do úvahy všetky okolnosti významné pre rozhodnutie, pričom najmä prehliadol okolnosti svedčiace v jeho prospech. Výrok o jeho vine tak podľa neho nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutočnosť, že vystavil predmetnú faktúru totiž ešte sama osebe, bez ďalších dôkazov, pre takýto úsudok nestačí. Túto faktúru totiž nevystavil pre potreby úveru a nedal ju ako podklad k žiadosti o predmetný úver. Banke pritom vôbec žiadne doklady nepredložil. Nikto zo svedkov ani nepotvrdil, že bol o podmienkach úveru informovaný. Nebolo preto preukázané, že vedel o použití faktúry na účel žiadosti o úver. Vyjadril názor, že z jeho strany nebol v konaní preukázaný hoci aj nepriamy úmysel spáchať žalovaný trestný čin.

Sporná faktúra je podľa jeho názoru z hľadiska podmienok poskytnutia úveru irelevantná, nakoľko úver nebol poskytnutý na jej základe. Medzi touto faktúrou a poskytnutím úveru nie je žiadna príčinná súvislosť. Úver je „zlý“, teda nedobytný, nie pre fiktívnosť tejto faktúry, ale preto že zo strany banky nebola zabezpečená jeho návratnosť (napr. záložnou zmluvou), nebola overená bonita klienta (B., s.r.o.), jeho serióznosť, predchádzajúci spôsob jeho podnikania, hospodárske výsledky a jeho solventnosť. V tejto súvislosti poukázal na výpoveď svedka Ing. M. z hlavného pojednávania v tom smere, že úver nebol poskytnutý na základe žiadnej zálohovej faktúry, ako aj na svedeckú výpoveď Ing. V., podľa ktorej úver nebol riadne zabezpečený, dôsledkom čoho banka stratila nástroj na jeho vymáhanie.

Z. P. na základe svojej spolupráce s ním poznal a mal preto racionálny dôvod predpokladať, že s úverom bude všetko v poriadku, obchod sa vydarí a kemp bude prosperovať, pretože v tom čase bol Z. P. veľmi úspešný obchodník a podnikateľ.

Odvolať sa preto domáhal zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Alternatívne, výlučne však pre prípad, ak by súd dospel k záveru o jeho vine, navrhol zväžiť použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 40 Tr. zák., čo podľa neho odôvodňujú tak okolnosti prípadu, ako aj jeho osobné pomery – konkrétne dĺžka času, ktorá od spáchania žalovaného skutku uplynula, riadny život obžalovaného v čase pred týmto skutkom, ale i po ňom, jeho zdravotné problémy (v odvolaní bližšie nešpecifikované) ako aj skutočnosť, že vychováva dve nepĺnoleté deti. V ďalšom poukázal na to, že v inkriminovanom čase banky nepostupovali pri poskytovaní úverov zodpovedne a dôsledne. Atmosféra spoločnosti a ekonomických pomerov následkom revolučných zmien bola často ovládaná neopodstatnenou eufóriou slobody podnikania. Preto na mnohé skutočnosti bol v roku 1992 iný uhol pohľadu ako je tomu v súčasnosti. Na okolnosti prípadu preto podľa neho nemožno nazerať pohľadom súčasnej doby. Vzhľadom na uvedené vyslovil aj ten názor, že rovnako trest uložený napadnutým rozsudkom je neprimerane prísny, pričom účel trestu u neho možno dosiahnuť aj trestom na slobode.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúc v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zákona číslo 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) nezistil dôvod na zamietnutie odvolania obžalovaného podľa § 253 ods. 1 Tr. por., ani dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 253 ods. 3 Tr. por., preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc aj na (prípadné) chyby odvolaním nevytýkané, pričom zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Po preskúmaní spisového materiálu dospel odvolací súd k záveru, že výrok o vine obžalovaného je v súčasnom štádiu trestného konania z nižšie špecifikovaných dôvodov predčasný.

Prekážkou, ktorá súdu prvého stupňa bránila ustáliť záver, že obžalovaný konaním uvedeným v skutkovej vete napadnutého rozsudku naplnil všetky znaky

trestného činu pomoci k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/ k § 250 ods. 1 ods. 5 Tr. zák. bráni zásada akcesority účastníctva.

Zásadou akcesority, na ktorej je účastníctvo v užšom zmysle (organizátorstvo, návod a pomoc upravené v § 10) v našom Trestnom zákone vybudované, sa rozumie závislosť trestnej zodpovednosti účastníka na trestnej zodpovednosti hlavného páchatel'a. Trestná činnosť účastníka bezprostredne prispieva k tomu, že došlo k naplneniu znakov konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu, hoci účastník tieto znaky sám priamo nenaplnuje.

Zo skutkovej vety ustálenej prvostupňovým súdom v napadnutom rozsudku vyplýva, že osobou, ktorej mal obžalovaný pomôcť vystavením faktúry pri vylákaní úveru v banky, a teda spáchaní trestného činu podvodu, je M. K..

Dôsledkom vylúčenia trestnej veci obžalovaného na samostatné konanie je, že v súčasnosti je (potenciálny) hlavný páchatel' dokonaného trestného činu podvodu trestne stíhaný v inom trestnom konaní (vedenom Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 1 T 2/02) ako jeho pomocník (v zmysle § 10 ods. 1 písm. c/ Tr. zák.) - obžalovaný, ktorý je stíhaný v trestnom konaní tohto istého krajského súdu vedenom pod sp. zn. 3 T 1/03.

M. K. bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 16. januára 2006, sp. zn. 1 T 2/02, uznaný za vinného zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. v časti samostatne a v časti spolupáchatel'stvom podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. na skutkovom základe uvedenom v bodoch 6/ a 8/ tohto rozsudku, pričom v bode 6/ rozsudku sa ho mal dopustiť tak, že

na základe úverových zmlúv uzavretých s I. č. X. zo dňa 1. júla 1992 na sumu 20 865 000 Sk na kúpu nehnuteľností A. a motelu B. a č. X. zo dňa 1. júla 1992 na sumu 24 135 000 Sk na kúpu zásob a zariadenia nehnuteľností, predložil fiktívne faktúry vystavené firmou S. – D. D. č. X. zo dňa 20. júla 1992 na sumu 24 135 000 Sk a č. X. zo dňa 29. júna 1992 na sumu 20 865 000 Sk, na podklade ktorých došlo k čerpaniu úverových prostriedkov v celkovej sume

45 miliónov Sk, pričom k splácaniu úverov nedošlo a čím spôsobil firme V., ktorá prevzala pohľadávku po bývalej I., škodu v sume 45 miliónov Sk.

Vo vzťahu k (v tomto konaní obžalovanému) M. K. citovaný rozsudok doposiaľ vzhľadom na ním podané odvolanie nenadobudol právoplatnosť. Konanie o odvolaní M. K. sa v súčasnosti vedie na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 To 68/06.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že napadnutý rozsudok, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu pomocník (Krajským súdom v Nitre vyhlásený dňa 21. januára 2005) bol vyhlásený skôr než rozsudok, ktorým bol uznaný za vinného z toho istého (avšak) dokonaného trestného činu hlavný páchatel' (16. januára 2006).

Vzhľadom na už vyššie uvedenú zásadu akcesority účasti v rámci však takýto postup nie je možný. Odsudzujúci rozsudok pomocníka nemôže byť vyhlásený skôr ako odsudzujúci rozsudok hlavného páchatel'a. Uvedený stav nastal v dôsledku vylúčenia veci obžalovaného na samostatné konanie, avšak akcesorická povaha účasti v rámci sa takýmto postupom neprerušuje. Súd totiž nemôže v posudzovanom trestnom konaní ako predbežnú otázku riešiť otázku trestnej zodpovednosti M. K., nakoľko o jeho (i keď totožnom) skutku sa vedie samostatné trestné konanie.

Z uvedeného vyplýva, že v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku nemohol krajský súd rozhodnúť o vine obžalovaného, nakoľko v tomto čase nebol vyhlásený odsudzujúci rozsudok ohľadne M. K., a to vzhľadom na akcesoritu (teda priamu závislosť) trestnej zodpovednosti pomocníka pri trestnom čine na trestnej zodpovednosti hlavného páchatel'a.

Krajský súd bude preto v predmetnej trestnej veci povinný čakať na výsledok trestného konania vedeného Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 1 T 2/02, ktoré je v súčasnosti v štádiu odvolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 To 68/06.

Až v prípade právoplatného uznania viny M. K. v uvedenom trestnom konaní, tak bude možné posúdiť trestnú zodpovednosť obžalovaného Ing. V. T. na základe dôkazov vykonaných v posudzovanom konaní.

Až potom bude povinnosťou súdu prvého stupňa opätovne vyhodnotiť už vykonané dôkazy, resp. tieto opakovať alebo vykonať dôkazy nové, ak vzhľadom na výsledok trestného konania vedeného proti M. K. takáto potreba vyvstane.

Základnou otázkou pre posúdenie trestnej zodpovednosti obžalovaného, ktorú bude nevyhnutné vyriešiť, je či úver zo strany I. bol vyplatený práve na základe faktúry vystavenej obžalovaným na sumu 20 865 000 Kčs. Táto okolnosť je významná aj s ohľadom na skutočnosť, že v odsudzujúcom rozsudku M. K. bolo skutkovo ustálené (hoci zatiaľ neprávoplatne), že k vyplateniu predmetného úveru došlo na základe faktúry vystavenej firmou S. – D. D. č. X. zo dňa 29. júna 1992 (teda nie na základe faktúry vystavenej obžalovaným).

V prípade, že by bol M. K. právoplatne odsúdený na skutkovom základe ustálenom v prvostupňovom rozsudku, nebude možné obžalovaného T. uznať za vinného z trestného činu pomoci k trestnému činu spáchaného M. K., nakoľko medzi konaním obžalovaného a vznikom škody (vyplatením úveru) nebude existovať príčinná súvislosť.

Pre závislosť predmetného trestného konania na trestnom konaní vedenom proti M. K. však takýto záver v súčasnosti nie je možné urobiť.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. d/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu, nakoľko napadnutým rozsudkom bolo porušené ustanovenie § 10 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona v tom, že nebola rešpektovaná zásada akcesority trestnosti účasti (pomoci), pre ktoré pochybenie bol výrok napadnutého rozsudku o vine obžalovaného predčasný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 13. februára 2008

JUDr. Ján M i h a l, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: